

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безпервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

Віктор Андрійович Ющенко, як ні хто інший розумів необхідність розвитку та вдосконалення своєї власної державної історії. Саме завдячуючи третьому президенту незалежної України виник напрямок патріотичного застосування історичних моментів задля виховання молоді в ідеологічно правильному руслі. Першочергового робився акцент на славетних традиціях козацької доби. А особливо періоду Гетьманщини. Та на превеликий жаль далеко не вся інформація про знамените українське козацтво, що розповсюджувала команда В.А. Ющенко є достовірною. В переважній своїй більшості це пропаганда власної історії з суб'єктивним розглядом об'єктивних речей. Крім періоду гетьманщини В.А. Ющенко домігся створення Українського інституту національної пам'яті. А той в свою чергу вніс значні корективи в державну політику розбудови Української історії.

Висновки:

Отож розглянута в статті діяльність перших чотирьох президентів незалежної України говорить про те, що лише В.А. Ющенко був першим президентом, який увійшов в історію як президент-патріот, що всіма можливими силами намагався популяризувати українську мовну культуру та доклав максимум зусиль для розвитку вітчизняної української історії в націонал-патріотичному контексті.

Список використаної літератури

1. Ільченко, А. П. "Україна–не Росія: роль ЛД Кучми у вирішенні російсько-українського конфлікту навколо острова Тузли." *Інтелекція і влада. Серія: Історія* 29 (2013): 203-209.
2. Мови в Україні. Електроний ресурс. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мови_в_Україні#Мовна_динаміка_в_2001—2011_рр.
3. LYZANCHUK, Vasyl. ГРОМАДЯНСЬКА ПОЗИЦІЯ ЧИ ПРОВІНЦІЙНО-ПЛЕБЕЙСЬКИЙ ПОСТМОДЕРНІЗМ?!. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*, 37.

Самойлова Поліна Едуардівна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПІ Менеджмент соціокультурної діяльності, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

Науковий керівник, **Поплавська Тетяна Миколаївна**, кандидат філософських наук, доцент кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНОГО ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ

В кінці минулого століття професор С. Хантінгтон (1996) висловив гіпотезу про неминучість зіткнення цивілізацій і неминучість цивілізаційних конфліктів в ХХІ столітті. Він оцінив їх як найвищу, завершальну фазу глобальних конфліктів. Зіткнення цивілізацій - це конфлікт культур, релігій, мов і відповідних спільнот[1].

Але є й інший шлях, на який давно вказала низка вчених і філософів, шлях діалогу культур, і дуже хочеться вірити, що із закінченням війни в нашій країні ми всі матимемо можливість стати на цей шлях, і саме на цьому шляху ми почнемо відродження країни.

Діалог культур, за своєю суттю, багатофункціональний. У психологічному плані він сприяє більш уважному ставленню до інших культур і більш глибокому чуттєвому їх сприйняттю. В інтелектуальному плані він сприяє взаєморозумінню, усвідомленню загальних і специфічних проблем народів, з порівнянню достоїнств різних культур. У політичному плані цей діалог виступає фактором рівності. У моральному плані він утверджує найвищі моральні цінності миру, ненасильства, справедливості, гуманізму, гармонії, свободи і розвиток культур.

Діалог культур – це шлях виживання, шлях до миру та злагоди людства. Цей шлях, однак, дуже важкий: вбивати і битися легше, ніж зберігати мир і творити гармонію. У конфліктах чаша терезів, як і раніше, схиляється до військового розв'язання, а не до мирного діалогу. Яструби перемагають голубів. Для того, щоб «голуби діалогу» здолали «яструбів війни», діалогу потрібні нові потужні соціальні дії та практичні проекти.

Однак для реалізації будь-яких практичних проектів необхідно не тільки об'єднувати компетентних фахівців, новаторів і ентузіастів. Для успішної реалізації проекту гармонізації суспільства необхідно звернути увагу на існуючу систему освіти, щоб мати можливість сформуванню на її платформі нове, планетарне, ноосферне покоління, носія гармонійної свідомості.

Іншими словами, вирішення проблем діалогу культур і гармонійного суспільного відтворення повинно виходити з розуміння того, що людина включена не тільки в соціально-економічний, соціокультурний, науково-технічний, соціально-історичний, а й в еволюційно-генетичний планетарний (глобальний) ноосферний процес. Чим повніше розвинені раціональні здібності, інтелект, культура, духовні якості індивіда, чим відповідальніше і креативніше він ставиться до праці і до іншої людини, тим глибше і планомірніше він передбачає віддалені наслідки своїх дій для природи і суспільства, тим складніші завдання він може ставити і вирішувати.

Для нашої країни в післявоєнний період на перший план вийдуть економічні проблеми, але вирішувати їх потрібно виходячи з реалій сьогодення,

на основі накопичених людством знань і навичок, що володіють потужним інтелектуальним потенціалом.

Обґрунтуванню місця і ролі ноосфери в системі цивілізаційного розвитку і гармонізації планетарного суспільства було присвячене досить велика кількість теоретичних робіт. Серед них особливе значення мають праці Т. Шардена («Феномен людини»), В. І. Вернадського («Хімічний склад живої матерії», «Хімічна будова біосфери Землі та її оточення», «Роздуми натураліста»), Д. Дрейпера («Історія інтелектуального розвитку Європи»), Е. Реклюса («Людина і Земля»), А. І. Субетто («Ноосферизм» Соч. в 13 томах) і багато інших.

Однак, незважаючи на очевидність і розуміння місця і ролі ноосфери в цивілізаційному соціально-економічному розвитку, це, по суті, головний економічний фактор - імператив - залишається за межами свідомого включення у виробничі відносини, особливо на основі використання товарно-грошових відносин та їх вартісної оцінки.

Необхідність виходу економічного мислення за межі існуючого, в якому пріоритетним виробництвом, метою і самометою життєдіяльності є матеріальне виробництво, де поділ праці значною мірою продиктований природою засобів виробництва і техніки, а не інтересами, здібностями і потребами людей, розвитком особистості людини, стає ноосферною парадигмою економіки. Однак наша світова спільнота перебуває на роздоріжжі. Вона і далі намагається розв'язувати проблеми цивілізаційного процесу на основі локальних державних інтересів.

Людство наближається до необхідності вибору нової парадигми – розумного планетарного соціально-економічного устрою. Йти нинішнім шляхом – значить загинути.

Більше того, в контексті існуючих проблем у забезпеченні сталого соціально-економічного інноваційного розвитку України лише ноосферна економіка та соціальна політика можуть виконувати функції системного інтелектуального імперативу цивілізаційного прогресу.

На нашу думку, лише шлях розвитку ноосферної, інтелектуальної економіки та соціальної політики забезпечить поступ України на основі формування гармонійного, ноосферного мислення та світогляду – імперативу наукової системи XXI століття.

Ноосферна концепція гармонізації планетарного суспільства повинна пронизувати свідомість, мислення і конкретну практику всього нашого народу і, в першу чергу, вчених, вчителів, управлінців, політиків і законодавців нашої країни. Гармонійне мислення і світогляд передбачають переорієнтацію системи науки, освіти, культури і виробництва на інтелектуальні, духовні, моральні та інноваційні планетарні цінності з метою зміни пріоритетів по відношенню до матеріальних цінностей.

У цьому контексті висловлювання великого мислителя XX століття Питирима Сорокіна: «Більше знань! Більше науки! Більше концепцій! «Інше все

- додасться», — хочу додати такі слова: «Більше розуму! Більше інноваційної роботи! – і буде відбуватися гармонійна, ноосферна економіка та соціальна політика в Україні та інших країнах світу!»

Список використаної літератури:

Samuel P. Huntington. [The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order](https://archive.org/details/clashofciviliza00hunt/page/n3/).1996.372p. URL:<https://archive.org/details/clashofciviliza00hunt/page/n3/>

Світлицька Віолета Романівна - здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського", викладачка кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: **Петінова Оксана Борисівна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

РОЛЬ ЖІНКИ В СУСПІЛЬСТВІ: ФІЛОСОФСЬКО-РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

Осмислення ролі жінки і ставлення до неї в соціокультурному середовищі формувалося протягом всієї історії людства, займало значне місце у філософських і релігійних дискурсах та було предметом вивчення багатьох наук: історії, філософії, соціології, політології, психології, правознавства.

Проблема жінок та жіночої реалізації вивчалась феміністично орієнтованими вченими, філософами та діячами культури, такими, як С. де Бовуар, Р.Брайдотті, К.Гілліган, С.Ларсен, Е.Фергюсон, Х.Хейн. За останні десятиліття це питання розглядається в роботах таких вчених, як К. Карпенко, І. Андрусак, М. Баймуратов, В. Брайтон, О. Вовченко, В. Денисов, Г. Дмитрієва, Т. Заворотченко, В. Іваненко, Д. Кроуфорд, Л. Кобелянська, Н. Лавриненко, І. Лукашук, Т. Мельник, А. Мовчан, Н. Оніщенко, О. Руднева, А. Федорова, Н. Шведова, І. Жеребкіна та інших.

Починаючи з часів античності, питання про роль жінки в суспільстві було неоднозначним та, як правило, осмислювалось як маргінальна проблема.

Жінка у Платона в «Законах» займає середнє місце між чоловіком і твариною в ієрархії моралі та раціональності. Платон яскраво демонструє нам приклад мезогінії в своїй праці «Держава», де представлена його знаменита ідея про необхідність введення в «справедливій державі» інституту спільності дружин, за допомогою якого Платон вважає за можливе нейтралізувати жіноче як сферу частки приватного, якій він приписує найбільш руйнівний вплив на

ГОЛОДОМОР - ГЕНОЦИД - ХОЛОКОСТ : ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ XXI СТОЛІТТЯ

СЕКЦІЯ 3. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ворніков Віктор Іванович	53
СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР «ДОГОВОРУ»: ОСОБИСТІСНА ТА ВІРТУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЇ	
Городнюк Людмила Степанівна	56
ЕВОЛЮЦІЙОВАНА ЛЮДИНА В ЕВОЛЮЦІЙОВАНІЙ РЕАЛЬНОСТІ: НОМО DIGITALIS У ЗОНІ ТУРБУЛЕНТНОСТІ, ХАОСІ І ФУТУРОШОЦІ СУЧАСНОСТІ	
Добролюбська Юлія Андріївна	61
КОНЦЕПЦІЯ УЯВНОГО МУЗЕЮ В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНУ	
Коваленко Євген Миколайович, Вraith Галина Яківна	65
ПОНЯТТЯ «КРОС-КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ» ТА ЇЇ СКЛАДОВІ	
Коваленко Каріна Сергіївна, Шакур Наталія Валеріївна	67
ФІЛОСОФІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ЗАГРОЗИ VS МОЖЛИВОСТІ	
Крохмаль Олександр Миколайович	70
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР МЕНТАЛЬНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ	
Лазько Антон Вікторович	72
ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ БУТТЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	
Нівня Ганна Олександрівна	73
КОРЕКТНА МОВА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ	
Паршина Олександра Павлівна, Атаманюк Зоя Миколаївна	76
СПАДКОЄМНІСТЬ ПОКОЛІНЬ І РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	
Реутський Василь Анатолійович	77
ЩОДО РІЗНИХ АСПЕКТІВ ДЕРЖАВНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШИХ ЧОТИРЬОХ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	
Самойлова Поліна Едуардівна, Поплавська Тетяна Миколаївна	79
ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНОГО ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ	
Світлицька Віолета Романівна, Петінова Оксана Борисівна	82